

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.4.2012
COM(2012) 179 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ανακοίνωση προβάλλεται η στρατηγική σημασία των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων (e-procurement)¹ και παρουσιάζονται οι κύριες ενέργειες με τις οποίες η Επιτροπή προτίθεται να υποστηρίξει τη μετάβαση σε πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ.

Με τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μπορεί να απλοποιηθεί σημαντικά ο τρόπος διεξαγωγής των δημόσιων προμηθειών, να μειωθούν οι απώλειες και να βελτιωθούν τα αποτελέσματα των δημόσιων συμβάσεων (χαμηλότερη τιμή, καλύτερη ποιότητα), μέσω της τόνωσης του ανταγωνισμού στο σύνολο της ενιαίας αγοράς. Οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν επίσης να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των δύο σημαντικών προκλήσεων τις οποίες καλείται σήμερα να χειριστεί η ευρωπαϊκή οικονομία: την ανάγκη μεγιστοποίησης της αποτελεσματικότητας των δημοσίων δαπανών σε ένα πλαίσιο φορολογικών περιορισμών και την ανάγκη εξεύρεσης νέων πηγών οικονομικής ανάπτυξης.

Οι αναθέτουσες αρχές και οντότητες που ήδη εφαρμόζουν τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις αναφέρουν συνήθως την επίτευξη εξοικονομήσεων από 5 ως 20%. Η εμπειρία απέδειξε επίσης ότι μπορεί να αποσβεστεί γρήγορα το κόστος επένδυσης. Δεδομένου του μεγέθους της συνολικής αγοράς δημοσίων συμβάσεων στην ΕΕ, κάθε εξοικονόμηση της τάξης του 5% μπορεί να επιφέρει οικονομία για το δημόσιο που εκτιμάται περίπου σε 100 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έχουν επίσης σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη εφόσον περιορίζονται η κατανάλωση χαρτιού και οι μεταφορές, καθώς και η ανάγκη για δαπανηρό χώρο αρχειοθέτησης με την επακόλουθη κατανάλωση ενέργειας. Επομένως, οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις αποφέρουν ταυτόχρονα οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη και συμβάλλουν στην υλοποίηση του στόχου περί αειφόρου ανάπτυξης της ενωσιακής Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, στο ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη² και στο σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2011 - 2015³ υπογραμμίζεται η σημαντική διασύνδεση των ικανοτήτων για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στο σύνολο της ενιαίας αγοράς.

Παρά τα αδιαμφισβήτητα αυτά οφέλη, η ΕΕ υστερεί σε ό, τι αφορά τους δικούς της στόχους αλλά και διεθνώς. Οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιούνται μόνο για το 5-10% των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων οι οποίες πραγματοποιούνται σε ολόκληρη την ΕΕ, παρά τους φιλόδοξους πολιτικούς στόχους⁴. Συγκριτικά, στην Κορέα επιτεύχθηκε ήδη

¹ Η χρήση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής επεξεργασίας συναλλαγών από οργανισμούς του δημόσιου τομέα κατά την αγορά προμηθειών και υπηρεσιών ή διαγωνισμών δημοσίων έργων.

² COM(2010)245.

³ COM(2010) 743 της 15ης Δεκεμβρίου 2010.

⁴ Σύμφωνα με την υπουργική διάσκεψη του Μάντσεστερ, της 24ης Νοεμβρίου 2005 «όλες οι δημόσιες διοικήσεις στην Ευρώπη θα έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν ηλεκτρονικά το 100% των

πλήρως διαδικτυακή αγορά δημοσίων συμβάσεων με αποτέλεσμα εξοικονομήσεις της τάξης των 4,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ⁵ (περίπου 8% των συνολικών ετήσιων δαπανών για δημόσιες συμβάσεις) ετησίως μέχρι το 2007 ενώ στη Βραζιλία το 80% των δημοσίων συμβάσεων γίνεται ηλεκτρονικά. Η ΕΕ πρέπει να δράσει άμεσα για να αποκομίσει τα οφέλη που προσφέρουν οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις και να αποφύγει την πτώση της ανταγωνιστικότητάς της.

Η Επιτροπή έχει υποβάλει φιλόδοξη αλλά και ρεαλιστική πρόταση σχετικά με τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις⁶, όπως προβλέπεται στην Πράξη για την Ενιαία Αγορά του 2011⁷. Ένας από τους στόχους των εν λόγω προτάσεων είναι να επιτευχθεί πλήρης μετάβαση στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ μέχρι τα μέσα του 2016⁸. Απώτερος στόχος είναι να πραγματοποιείται ηλεκτρονικά η διαδικασία των δημοσίων συμβάσεων από την αρχή μέχρι το τέλος, δηλαδή η διαδικασία να γίνεται ηλεκτρονικά από την υποχρέωση κοινοποίησης (ηλεκτρονική κοινοποίηση) μέχρι την πληρωμή (ηλεκτρονική πληρωμή)⁹. Με τον τρόπο αυτό θα μεγιστοποιηθούν τα οφέλη της αποδοτικότητας των ηλεκτρονικών συμβάσεων για τον δημόσιο τομέα και οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις - ιδίως οι ΜΜΕ - θα μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τα οφέλη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

2. ΜΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ – ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Η οικονομική σημασία της αγοράς δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ είναι μεγάλη: οι ισχύουσες οδηγίες καλύπτουν συμβάσεις αξίας περίπου 447 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ η συνολική αγορά για προμήθειες αγαθών, υπηρεσιών και έργων του δημόσιου τομέα της ΕΕ εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 2,4 τρισεκατομμύρια¹⁰. Οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν σημαντικά την αποδοτικότητα αυτής της μεγάλης αγοράς:

- οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της διαφάνειας και της πρόσβασης στις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως για τις ΜΜΕ, ενισχύοντας έτσι τον διασυνοριακό ανταγωνισμό, την καινοτομία και την ανάπτυξη στην ενιαία αγορά. Μπορούν επίσης να μειώσουν τα ποσοστά σφάλματος, για

δημοσίων συμβάσεών τους» και «τουλάχιστον το 50% των δημοσίων συμβάσεων άνω του ορίου για τις δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ θα πραγματοποιείται ηλεκτρονικά» μέχρι το 2010: http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/docs/pdf/manchester_declaration.pdf.

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε: <http://www.pps.go.kr/english/>

⁶ Προτάσεις της 20ης Δεκεμβρίου 2011: COM (2011)895 τελικό· COM(2011)896 τελικό και COM(2011)897 τελικό

⁷ Η Πράξη για την Ενιαία Αγορά προσδιορίζει σειρά μέτρων για την τόνωση της ευρωπαϊκής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας

⁸ Οι προτάσεις προβλέπουν την υποχρεωτική χρήση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, το αργότερο δύο χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, η οποία βάσει του ισχύοντος χρονοδιαγράμματος για την έγκριση, θα πρέπει να καταστήσει δυνατή την εφαρμογή τους από τα μέσα του 2016.

⁹ Οι διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων καλύπτουν δύο κύρια στάδια: το στάδιο προ της ανάθεσης και το στάδιο μετά την ανάθεση. Το στάδιο προ της ανάθεσης περιλαμβάνει όλα τα επιμέρους στάδια της δημόσιας σύμβασης μέχρι την ανάθεση της σύμβασης (δημοσίευση των προκηρύξεων, πρόσβαση στα έγγραφα του διαγωνισμού, υποβολή των προσφορών, αξιολόγηση των προτάσεων και ανάθεση της σύμβασης). Το στάδιο μετά την ανάθεση περιλαμβάνει τα επιμέρους στάδια των συμβάσεων μετά την ανάθεση της σύμβασης (παραγγελία, πληρωμή και τιμολόγηση)

¹⁰ Βλέπε Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους δείκτες των δημοσίων συμβάσεων του 2010: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/indicators2010_en.pdf

παράδειγμα, αφού αποφεύγεται η ανάγκη να κωδικοποιούνται επανειλημμένα έντυπες πληροφορίες στα συστήματα ΤΠ στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων·

- με τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν επίσης να επιτευχθούν σημαντικές μειώσεις κόστους, εφόσον με αυτές επιτυγχάνεται μείωση των τιμών τις οποίες καταβάλλει ο δημόσιος τομέας για την αγορά αγαθών, υπηρεσιών και έργων· και εφόσον μειώνεται το κόστος των συναλλαγών για τον δημόσιο τομέα και για τους οικονομικούς φορείς (μεταξύ άλλων, μειώνεται και η διάρκεια της διαδικασίας των δημοσίων συμβάσεων). Οι οικονομίες που προκύπτουν μπορούν είτε να συμβάλουν στην προώθηση της δημοσιονομικής εξυγίανσης είτε να στραφούν σε πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Οι εργασίες οικονομικής μοντελοποίησης των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνουν ότι οι μειώσεις των τιμών στις δημόσιες συμβάσεις μπορούν να έχουν σημαντικό μακροοικονομικό αντίκτυπο¹¹. Οι υποτιθέμενες μειώσεις τιμών που προκύπτουν από αυτές τις εργασίες μοντελοποίησης τοποθετούνται άνετα εντός των ορίων τα οποία έχουν επιτευχθεί με τα υφιστάμενα συστήματα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αύξηση του ΑΕΠ έως και κατά 0,1 έως 0,2% μετά από 5 χρόνια¹². Σύμφωνα με συντηρητικές εκτιμήσεις στο πλαίσιο άλλης μελέτης, η πλήρης μετάβαση στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξοικονομήσεις από 50 έως 75 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως¹³.

Είναι πολυάριθμα τα παραδείγματα επιτυχούς εφαρμογής των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων στην Ευρώπη¹⁴:

- με την εισαγωγή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων τα πορτογαλικά νοσοκομεία επέτυχαν μειώσεις τιμών κατά 18% στις δημόσιες συμβάσεις τους. Συνολικά, με τη μετάβαση σε ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στην Πορτογαλία εξοικονομήθηκαν περίπου 650 εκατ. ευρώ κατά το πρώτο έτος, ενώ το ποσό αυτό θα μπορούσε να φτάσει σε 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ αν όλες οι αναθέτουσες αρχές είχαν εφαρμόσει πλήρως τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Συνεπώς, η δυνητική εξοικονόμηση κυμαίνεται μεταξύ 6% και 12% της συνολικής δαπάνης για δημόσιες συμβάσεις. Οι εξοικονομήσεις αυτές οφείλονταν κατά κύριο λόγο στις χαμηλότερες τιμές λόγω αύξησης του ανταγωνισμού (περισσότερες προσφορές ανά διαδικασία), ωστόσο επετεύχθησαν και διοικητικές εξοικονομήσεις·
- Με το XchangeWales – ουαλικό πρόγραμμα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων – επήλθαν εξοικονομήσεις της τάξης των 58 εκατομμυρίων στερλινών (Δεκέμβριος 2011), τρία χρόνια μετά την έναρξή του. Η απόσβεση του κόστους επένδυσης του προγράμματος έγινε μέσα σε ένα μόνο έτος. Με το πρόγραμμα έχουν εξοικονομηθεί

¹¹ Οι αναθέτουσες αρχές και οντότητες που εφαρμόζουν πλέον τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, συχνά αναφέρουν εξοικονόμηση από 5 έως 20% κυρίως λόγω μείωσης των τιμών.

¹² Βλ. Lukas Vogel, *Μακροοικονομικές επιπτώσεις της μείωσης του κόστους στις δημόσιες συμβάσεις*, Economic Papers 389, Νοέμβριος 2009 (ΓΔ Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις, Ευρωπαϊκή Επιτροπή): http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16259_en.pdf.

¹³ Βλέπε Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις - Δημόσιες συμβάσεις αξίας δύο τρισεκατομμυρίων ευρώ χρήζουν εξυπνότερων δαπανών, Deutsche Bank Research (Φεβρουάριος 2011). Βλέπε: http://www.dbresearch.de/PROD/DBR_INTERNET_DE-PROD/PROD000000000269867.PDF.

¹⁴ Αυτά τα παραδείγματα έχουν ληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω άμεσης επαφής με τις διάφορες δημόσιες αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

μέχρι σήμερα περίπου 15 εκατομμύρια φύλλα χαρτιού, που ισοδυναμούν με 101 τόνους CO₂. Μέχρι στιγμής έχουν εγγραφεί στο σύστημα 56000 προμηθευτές και έχουν προκηρυχθεί ηλεκτρονικά δημόσιες συμβάσεις αξίας 18 δις. δισεκατομμυρίων στερλινών·

- Η UGAP (*Union des groupements d'achats publics*) - γαλλική κεντρική αρχή για τις δημόσιες συμβάσεις - εκτιμά ότι με τη σταδιακή μετάβαση σε ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις περιορίστηκε ο διοικητικός φόρτος για τους αγοραστές κατά 10% (π.χ. μέσω της ταχύτερης ανάλυσης των προσφορών και της εύκολης πρόσβασης στα έγγραφα) και κατά 10% επιπλέον για τις συναφείς νομικές υπηρεσίες (εφόσον οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μειώνουν τους αναγκαίους νομικούς ελέγχους). Το κόστος εφαρμογής του συστήματος ήταν ελάχιστο σε σύγκριση με τα ήδη προκύψαντα οφέλη, ωστόσο χρειάστηκε προσπάθεια για την κατάρτιση του προσωπικού και την αλλαγή των εσωτερικών μεθόδων εργασίας·
- σύμφωνα με μελέτη που αφορά 400 τοπικές αρχές στις Κάτω Χώρες, με τη μετάβαση στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις εξοικονομούνται πάνω από 8,500 ευρώ από το κόστος επεξεργασίας, για κάθε προκήρυξη. Αυτό οφείλεται στη χρήση ηλεκτρονικών μέσων από τη δημοσίευση των προκηρύξεων μέχρι την υποβολή, δεν περιλαμβάνει όμως την αυτόματη αξιολόγηση (η οποία δεν ήταν διαθέσιμη για τις πλατφόρμες κατά το χρόνο πραγματοποίησης της έρευνας, αλλά χάρη στην οποία επιτυγχάνονται τώρα περαιτέρω σημαντικές εξοικονομήσεις). Δύο από τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην εν λόγω εξοικονόμηση κόστους είναι: μείωση του χρόνου - ανά διαδικασία, οι αναθέτουσες αρχές εξοικονομούν κατά μέσο όρο 3 ημέρες και οι υποψήφιοι μέχρι 1 ημέρα· και μείωση του κόστους εκτύπωσης και αποστολής (που εκτιμάται σε 2 350 ευρώ ανά προσφορά).
- σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που έγινε σε στελέχη της Νορβηγίας αρμόδια για τις δημόσιες συμβάσεις, κανείς από τους ερωτηθέντες δεν θα επανερχόταν στους έγγραφους και με τη χρήση χαρτιού διαγωνισμούς. Η έρευνα δείχνει ότι με τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις: αυξήθηκε η συμμετοχή αλλοδαπών εταιρειών (22% των ερωτηθέντων) και MME (30% των ερωτηθέντων), αυξήθηκε ο αριθμός προσφορών ανά διαγωνισμό (74% των ερωτηθέντων), μειώθηκε το κόστος αγοράς (70% των ερωτηθέντων) και μειώθηκε ο χρόνος που δαπανάται για κάθε προσφορά κατά περισσότερο από 10% (73% των συμμετεχόντων). Αν και τα αποτελέσματα αυτά μπορεί να μην είναι πλήρως αντιπροσωπευτικά λόγω του περιορισμένου μεγέθους του ληφθέντος δείγματος, δείχνουν ωστόσο τα οφέλη που μπορούν να αποφέρουν οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις.

Η εφαρμογή λύσεων για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις δημιουργεί αναπόφευκτα κάποιες αρχικές δαπάνες, αλλά από την εμπειρία προκύπτει ότι αυτές μπορούν να αποσβεστούν σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, τα υφιστάμενα συστήματα δείχνουν ότι οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό μέσο για μεγαλύτερη συμμετοχή των MME, ακόμη και διασυνοριακή, εφόσον οι MME μπορούν να εντοπίζουν και να ανταποκρίνονται ευκολότερα στις ευκαιρίες υποβολής προσφορών με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων παρά με τη χρήση έντυπων προσφορών.

3. ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ - Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Το οικονομικό κίνητρο για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις είναι έντονο και οι τεχνολογίες οι οποίες χρησιμοποιούνται για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις είναι πλέον ευρέως διαθέσιμες. Παρόλα αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται εμπόδια στην ΕΕ σε ό,τι αφορά τη μετάβαση προς την πλήρη εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων. Στο πλαίσιο των απαντήσεων στην Πράσινη Βίβλο του 2010 για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις¹⁵ εντοπίζονται δύο κύριοι λόγοι στους οποίους οφείλεται η βραδεία υιοθέτηση:

1. Η «αδράνεια» που χαρακτηρίζει κάποιους ενδιαφερόμενους φορείς. Η πρόκληση συνίσταται στο να πεισθούν οι διστακτικοί αγοραστές και προμηθευτές να αλλάξουν τις παγιωμένες συνήθειές τους· να πεισθούν ότι η προσδοκώμενα οφέλη είναι εφικτά και ότι οι επενδύσεις μπορούν να αποσβεστούν σε εύλογο χρονικό διάστημα.
2. Ο κατακερματισμός της αγοράς στον οποίο μπορεί να οδηγήσει η ύπαρξη μεγάλης ποικιλίας συστημάτων, μερικές φορές τεχνικά περίπλοκων, τα οποία χρησιμοποιούνται στην ΕΕ (και μερικές φορές μέσα σε ένα και μόνο κράτος μέλος) μπορεί να έχει οδηγήσει σε αυξημένο κόστος για τους οικονομικούς φορείς/προμηθευτές.

Η πρόκληση συνίσταται επομένως στο να πεισθούν οι ενδιαφερόμενοι φορείς να υιοθετήσουν νέες ηλεκτρονικές λύσεις και να εξασφαλίσουν ότι τα εφαρμοζόμενα συστήματα διευκολύνουν την ευρύτερη πρόσβαση σε αυτές τις αξιόλογες αγορές, σε όλη την ΕΕ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης που έγινε το 2010¹⁶ για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, απαιτούνται πρόσθετα μέτρα για την υποστήριξη της υιοθέτησης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, εφόσον είναι πλέον έτοιμη προς χρήση η τεχνολογία για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Για την άρση των εμποδίων αυτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προβεί σε σειρά ενεργειών, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων. Οι ενέργειες αυτές περιγράφονται στο παρόν κεφάλαιο.

3.1. Δημιουργία αποτελεσματικού νομικού πλαισίου

Η στρατηγική που παρατίθεται στην παρούσα ανακοίνωση βασίζεται στις διατάξεις για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις που περιέχονται στις νομοθετικές προτάσεις, όπως αυτές εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2011, και οι οποίες θα αντικαταστήσουν το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο. Στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι προτάσεις αυτές θα εγκριθούν, χωρίς ουσιαστική αλλαγή. Αυτό, ωστόσο, ισχύει με την επιφύλαξη του αποτελέσματος της νομοθετικής διαδικασίας, την οποία θα πρέπει να ακολουθήσουν οι οργανώσεις που εφαρμόζουν συστήματα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων.

Η πρόταση που αφορά τον κλασικό τομέα¹⁷ προβλέπει σταδιακή μετάβαση προς τα πλήρως ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας. Η χρήση τους θα καταστεί υποχρεωτική σε ορισμένες

¹⁵ Σύνοψη των απαντήσεων στην Πράσινη Βίβλο σχετικά με την επέκταση της χρήσης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων στην ΕΕ: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/e-procurement/synthesis_en.pdf.

¹⁶ Βλέπε Σχέδιο Δράσης και συναφή έγγραφα, καθώς και την αξιολόγησή του, του 2010, στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/e-procurement/documents/index_en.htm.

¹⁷ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις COM(2011) 896 τελικό)

φάσεις της διαδικασίας των δημοσίων συμβάσεων και για μερικούς φορείς μέχρι τη λήξη της προθεσμίας για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο: π.χ. ηλεκτρονική κοινοποίηση στο TED¹⁸ και ηλεκτρονική διάθεση των προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων. Οι κεντρικές αρχές προμηθειών πρέπει επίσης να προβούν στην πλήρη εφαρμογή των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής υποβολής των προσφορών (ηλεκτρονική υποβολή) μέχρι την ημερομηνία αυτή. Όλες οι άλλες αναθέτουσες αρχές πρέπει να εκτελούν όλες τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας το αργότερο δύο χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης απλουστευμένες διατάξεις που διέπουν ορισμένες ηλεκτρονικές διαδικασίες και εργαλεία, όπως τα δυναμικά συστήματα αγορών (DPS), οι ηλεκτρονικές δημοπρασίες (e-auctions) και οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι (e-catalogues). Επιπλέον, το e-CERTIS θα καταστεί υποχρεωτικό γραφείο συμψηφισμού δύο χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Σε αυτό θα απαριθμούνται τα πιστοποιητικά και δηλώσεις που μπορούν να ζητηθούν για τα προσόντα ενός συμμετέχοντος σε δημόσια σύμβαση και θα καθορίζονται τα κριτήρια ισοδυναμίας μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό θα προσφέρει μεγαλύτερη σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου, ιδίως στην περίπτωση της διασυνοριακής υποβολής, όσον αφορά πιστοποιητικά και δηλώσεις που μπορεί να απαιτούν τα κράτη μέλη¹⁹.

Οι διατάξεις για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στην πρόταση που αφορά τον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας²⁰ είναι ουσιαστικά οι ίδιες με εκείνες του κλασικού τομέα. Η πρόταση για τις συμβάσεις παραχώρησης²¹ περιλαμβάνει επίσης απαιτήσεις για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας και προβλέπει πενταετή και όχι διετή μεταβατική περίοδο. Αν οι προτάσεις της Επιτροπής εγκριθούν μέχρι το τέλος του 2012 (πρόκειται για προθεσμία που εγκρίθηκε από το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 30ης Ιανουαρίου 2012), η συντριπτική πλειοψηφία των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που καλύπτονται από τις προτάσεις, καταρχήν θα πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας έως τα μέσα του 2016.

Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό είναι το ότι οι προτάσεις υποστηρίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, και την ενίσχυση της συνεργασίας μέσω της χρήσης του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI), μια ασφαλή διαδικτυακή εφαρμογή που θα επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές εντός του EOX να επικοινωνούν γρήγορα και εύκολα με ομολόγους τους στο εξωτερικό. Στο μέλλον, θα μπορούσαν να διερευνηθούν συνέργειες μεταξύ της εφαρμογής του IMI και του e-CERTIS.

Σκοπός της σταδιακής προσέγγισης για την εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων είναι να δοθεί χρόνος σε όλους τους ενδιαφερομένους να αντιμετωπίσουν τις λειτουργικές προκλήσεις, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η ταχύρρυθμη υλοποίηση των αλλαγών και η τήρηση του ίδιου συνολικού χρονοδιαγράμματος από όλα τα κράτη μέλη.

¹⁸ TED (Tenders Electronic Daily) είναι η ηλεκτρονική μορφή της έκδοσης στο «Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης», που είναι αφιερωμένη στις ευρωπαϊκές δημόσιες συμβάσεις.

¹⁹ Περισσότερες πληροφορίες για το e-CERTIS είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Europa: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/e-procurement/e-certis/index_en.htm.

²⁰ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (COM (2011) 895 τελικό)

²¹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης COM(2011) 897 τελικό)

Στόχος είναι να αποφευχθεί η επί μακρόν παράλληλη συνύπαρξη ηλεκτρονικών και έντυπων διαδικασιών που συνεπάγονται σημαντική αύξηση του κόστους για τις αναθέτουσες αρχές καθώς και για τους οικονομικούς φορείς. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δρομολογήσουν τις αναγκαίες προπαρασκευαστικές εργασίες το συντομότερο δυνατόν προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη τήρηση των διατάξεων αυτών. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα δημοσιεύσει έκθεση για την πρόοδο των κρατών μελών, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο 3.5.

Οι προτάσεις της Επιτροπής ενθαρρύνουν τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και περιέχουν διατάξεις, στόχος των οποίων είναι να διασφαλιστεί ότι οι προμηθευτές δεν συναντούν τεχνικά εμπόδια όταν υποβάλουν προσφορές στο πλαίσιο διαφορετικών συστημάτων. Για το σκοπό αυτό, εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να εγκρίνει κατ'εξουσιοδότηση πράξεις σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς ώστε να καταστεί υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων τεχνικών προτύπων. Οι προτάσεις μπορεί να βασίζονται στο έργο που πραγματοποιούν οι σχετικοί φορείς τυποποίησης και στις συστάσεις που εκδίδει η ομάδα εμπειρογνομόνων για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών (βλ. τμήμα 3.2). Επιπλέον, στο πλαίσιο του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη, αναπτύσσονται κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο χρήσης των προτύπων στο πλαίσιο συστημάτων ΤΠΕ²².

Με τις νομοθετικές προτάσεις δεν επιβάλλεται η χρήση των ηλεκτρονικών υπογραφών, ωστόσο στοχεύεται η καλύτερη ισορροπία μεταξύ της παροχής ευελιξίας στις δημόσιες αρχές που επιθυμούν να κάνουν χρήση του εργαλείου αυτού και της εξασφάλισης μεγαλύτερης διασυνοριακής διαλειτουργικότητας των επιλογών για ηλεκτρονική υπογραφή. Όταν οι δημόσιες αρχές απαιτούν τη χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, όπως ορίζεται στην οδηγία 1999/93/ΕΚ για τις ηλεκτρονικές υπογραφές, πρέπει να αποδέχονται ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο ηλεκτρονικό πιστοποιητικό που αναφέρεται στον κατάλογο εμπιστευσης, ο οποίος προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής. Έτσι, η πρόταση αξιοποιεί την προσέγγιση που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της οδηγίας για τις υπηρεσίες.

Η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος το πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, τον έλεγχο γνησιότητας και τις υπογραφές με σκοπό να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια και να διασφαλιστούν η ευκολία χρήσης και η διαλειτουργικότητα των συστημάτων αυτών σε όλη την ΕΕ. Αναμένεται να υποβληθεί νομοθετική πρόταση μέχρι το τέλος του 2ου τριμήνου του 2012.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (1) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφωνούν ένα **νέο νομικό πλαίσιο που προβλέπει την πλήρη μετάβαση στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις**. Προθεσμία: έγκριση μέχρι το τέλος του 2012.
- (2) Εφόσον χρειάζεται, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **εναρμονίζει τις τεχνικές απαιτήσεις** με κατ'εξουσιοδότηση πράξεις. Προθεσμία: μετά την έγκριση νέων οδηγιών.
- (3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει **νέο νομικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, τον έλεγχο γνησιότητας και τις υπογραφές**. Προθεσμία: μέχρι το 2ο τρίμηνο του 2012.

²²

Δράση για το ευρωπαϊκό ψηφιακό θεματολόγιο «Κατευθύνσεις για την σχέση μεταξύ τυποποίησης των ΤΠΕ και δημοσίων συμβάσεων».

3.2. Προώθηση πρακτικών λύσεων βασιζόμενων σε βέλτιστες πρακτικές

Οι πρόσφατες νομοθετικές προτάσεις αποτελούν αναγκαία αλλά όχι επαρκή προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ. Επιπλέον, χρειάζονται κάποιες μη νομοθετικές συνοδευτικές δράσεις που θα υποστηρίξουν τα κράτη μέλη κατά τη μετάβασή τους στις πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις και θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση ορισμένων πρακτικών προβλημάτων που σήμερα περιορίζουν την γενικευμένη εφαρμογή τους.

Η τεχνολογία ΤΠΕ έχει πλέον ωριμάσει και καθιστά δυνατή την έλευση νέας γενιάς συστημάτων ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων. Διατίθενται στους αγοραστές δημοσίων φορείς νέα πρότυπα που χρησιμοποιούνται ήδη στον ιδιωτικό τομέα, έτσι ώστε αυτοί να μπορούν να απλουστεύουν και να εκλογικεύουν τη διαδικασία αγοράς, χωρίς να διακυβεύεται το δημόσιο συμφέρον το οποίο πρέπει να εξυπηρετεί η δημόσια σύμβαση, π.χ. διαφάνεια, ανταγωνισμός, συμμετοχή των ΜΜΕ και των διασυνοριακών υποψηφίων, κλπ.

Η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας τις δυνατότητες αυτές, βασίζει τις νομοθετικές προτάσεις της στην αρχή της απλούστευσης, προτεραιότητα η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την πρακτική εφαρμογή των λύσεων για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Οι λύσεις αυτές πρέπει να επιδιώκουν τη βέλτιστη ισορροπία μεταξύ της απόδοσης, της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και της προσβασιμότητας, με την παράλληλη τήρηση του ενωσιακού δικαίου. Τα συστήματα αυτά σχεδιάζονται με τρόπο που να διασφαλίζει τη πλήρη συμμετοχή των ΜΜΕ στην αγορά δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις και με την αρχή «προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις». Συγκεκριμένος στόχος είναι η κατά το δυνατόν ευκολότερη πρόσβαση στην ηλεκτρονική υποβολή προσφορών με την άρση των εμποδίων τα οποία σήμερα συχνά αποθαρρύνουν τους νεοεισερχόμενους να προβούν σε επαχθείς διαδικασίες εγγραφής ή πιστοποίησης τις οποίες απαιτούν ορισμένες πλατφόρμες - σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται η χρήση εργαλείων και στοιχείων που είναι διαθέσιμα μόνο στην οικεία χώρα.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών, η Επιτροπή έχει συγκροτήσει ομάδα εμπειρογνομόνων για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών (e-TEG) επιφορτισμένη με τον καθορισμό προσχεδίου για το στάδιο προ της ανάθεσης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, το οποίο αποτελεί βάση για την ανάπτυξη των καλύτερων λύσεων του είδους. Στόχος είναι η προώθηση λύσεων που να επιτυγχάνουν τη βέλτιστη ισορροπία μεταξύ χρηστικότητας και άλλων χαρακτηριστικών, όπως η ασφάλεια. Σημαντικό έργο της e-TEG είναι ο καθορισμός αποτελεσματικού μοντέλου για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών, εφόσον η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών αποτελεί σήμερα το κύριο εμπόδιο στην ευρύτερη εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων. Η e-TEG προωθεί τις υπό εξέλιξη εργασίες για τα πρότυπα, που πραγματοποιούνται το εργαστήριο CEN BII.

Χρησιμοποιώντας αυτό το σχήμα ως πρότυπο αναφοράς, η e-TEG θα υποβάλει επίσης προτάσεις σχετικά με ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί η ανάπτυξη πλατφορμών ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, που να εξασφαλίζουν τη διασυνοριακή πρόσβαση και να διευκολύνουν τη χρήση για όλους οικονομικούς φορείς, ιδίως τις ΜΜΕ, ενώ συγχρόνως να διατηρείται η αυτονομία των κρατών μελών στον σχεδιασμό λύσεων, οι οποίες κατ' εξοχήν ανταποκρίνονται στις εθνικές ανάγκες και να ενσωματώνονται στις υπάρχουσες πλατφόρμες.

Παράλληλα, η Επιτροπή έχει ξεκινήσει μελέτη για τη συγκριτική αξιολόγηση των σημερινών πρακτικών που αφορούν τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στην Ευρώπη. Θα

επακολουθήσει η δημοσίευση μελέτης («η Χρυσή Βίβλος») σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές εφαρμογής, στην οποία θα περιγράφονται οι υφιστάμενες πλατφόρμες ηλεκτρονικών προμηθειών, και θα εξετάζονται βάσει κριτηρίων όπως η προσβασιμότητα, η ευκολία χρήσης και η σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας. Τα συμπεράσματά της θα χρησιμεύσουν για την προώθηση σύγκλισης και της υιοθέτησης των ορθών πρακτικών από τα κράτη μέλη και τις δημόσιες αρχές, που επενδύουν στις υποδομές των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (4) Η e-TEG (ομάδα εμπειρογνομώνων) εκδίδει **συστάσεις για την προώθηση των βέλτιστων συστημάτων ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων**, που διευκολύνουν τη διασυνοριακή πρόσβαση και την ευκολία χρήσης για όλες τις εταιρείες. Προθεσμία: μέχρι τις αρχές 2013.
- (5) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει **έκθεση για την βέλτιστη πρακτική όσο αφορά τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα αυτά για την προώθηση της βέλτιστης πρακτικής στην ΕΕ. Προθεσμία: μέχρι τα μέσα του 2013.

3.3. Στήριξη στην εγκατάσταση υποδομών για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις

Η Επιτροπή έχει προωθήσει την εφαρμογή των λύσεων για διασυνοριακές ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μέσω του PEPPOL (πρόγραμμα πανευρωπαϊκών διαδικτυακών δημοσίων συμβάσεων)²³, ένα πιλοτικό έργο που χρηματοδοτείται εν μέρει μέσω του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP). Το PEPPOL δεν αποτελεί πλατφόρμα για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, προσφέρει όμως τις αναγκαίες λύσεις διαλειτουργικότητας για τη σύνδεση των ήδη υφιστάμενων πλατφορμών στα κράτη μέλη. Το έργο θα ολοκληρωθεί στα μέσα του 2012 και η Επιτροπή προτίθεται να υποστηρίξει σειρά λύσεων διαλειτουργικότητας PEPPOL. Επιπλέον, στο πλαίσιο του CIP, υπάρχει σήμερα μια νέα πρόσκληση για υποβολή προτάσεων με στόχο την ανάπτυξη συνολικής, πλήρους, συνεκτικής και επαναχρησιμοποιήσιμης βάσης για τις δημόσιες υπηρεσίες, μέσω του συνδυασμού και της ολοκλήρωσης του έργου που εκτελείται στο πλαίσιο πέντε υπό εξέλιξη πιλοτικών έργων CIP (συμπεριλαμβανομένου του PEPPOL)²⁴.

Στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, η Επιτροπή πρότείνει την έναρξη του προγράμματος για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF)²⁵. Στόχος του είναι η στήριξη των επενδύσεων που στοχεύουν στην ανάπτυξη των υποδομών οι οποίες απαιτούνται για να είναι δυνατή η παροχή διασυνοριακών ηλεκτρονικών δημοσίων υπηρεσιών (π.χ. βασικές υποδομές ψηφιακών υπηρεσιών προς το δημόσιο συμφέρον). Για τις υποδομές αυτές προτείνεται προϋπολογισμός περίπου 2 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις είναι μια από τις βασικές συνυπολογιζόμενες υπηρεσίες. Σήμερα εκτιμάται ότι τα χρηματοδοτούμενα στο πλαίσιο της CEF έργα θα τεθούν σε λειτουργία το 2014-2015.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τα διαρθρωτικά ταμεία δυνάμει του προτεινόμενου κοινού στρατηγικού πλαισίου (ΚΠΣ), για τη συμπλήρωση των επενδύσεων που

²³ <http://www.peppol.eu/>.

²⁴ Βλέπε http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/projects/index_en.htm.

²⁵ Η CEF προτάθηκε το 2011 ως κοινό μέσο χρηματοδότησης για τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Βλέπε την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένα πακέτο ανάπτυξης για τις ολοκληρωμένες ευρωπαϊκές υποδομές», COM (2011) 676. Βλέπε επίσης πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», COM(2011) 665.

χρηματοδοτούνται με την CEF και την υποστήριξη της χρήσης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων στις δημόσιες διοικήσεις στην Ευρώπη.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (6) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **υποστηρίζει την αειφορία** των επί μέρους στοιχείων του **PEPPO** από τα μέσα του 2012.
- (7) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **χρηματοδοτεί και υποστηρίζει την ανάπτυξη της υποδομής των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων** σε όλη την Ευρώπη μέσω της **διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF)**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **δρομολογεί έργα το 2014-2015**.
- (8) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **προωθεί τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για την καλύτερη αφομοίωση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων** στην Ευρώπη, όπως προβλέπεται στο κοινό πλαίσιο στρατηγικής για το 2014-2020.

3.4. Στρατηγική διάδοσης των αποτελεσμάτων

Για να ξεπεραστεί η αδράνεια την οποία επιδεικνύουν κάποια ενδιαφερόμενα μέρη (βλ. κεφάλαιο 3 ανωτέρω), η Επιτροπή θα θέσει σε εφαρμογή ευρεία στρατηγική διάδοσης, με στόχο την ενημέρωση των αναθετουσών αρχών και των προμηθευτών σχετικά με τα οφέλη των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και την πλήρη αξιοποίησή τους. Αυτή θα βασίζεται σε σειρά μέσων, όπως:

- το δίκτυο Europe Enterprise, που παρέχει στοχευόμενες συμβουλές στις ευρωπαϊκές ΜΜΕ σχετικά με τις ευκαιρίες τις οποίες προσφέρουν οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις για υποβολή προσφορών σε όλη την ΕΕ·
- προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές γνωρίζουν τα οφέλη που τους προσφέρουν οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις καθώς και οι ορθές πρακτικές στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, η Επιτροπή θα αξιοποιήσει τις ευκαιρίες δικτύωσης τις οποίες προσφέρει η ετήσια εκδήλωση Open Days / European Weeks of Regions and Cities, καθώς και τα προγράμματα δικτύωσης (Urbact / INTERREG) και άλλα εργαλεία ορθής πρακτικής.

Η Επιτροπή σκοπεύει επίσης να διοργανώσει ετήσιο συνέδριο υψηλού επιπέδου για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, στο πλαίσιο του οποίου θα συναντηθούν ενδιαφερόμενοι διαφόρων τομέων προκειμένου να συζητήσουν τις τελευταίες εξελίξεις που αφορούν τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Το πρώτο ετήσιο συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στα μέσα του 2012.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (9) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει **ευρεία στρατηγική διάδοσης** για την ενημέρωση των δημοσίων αρχών και των επιχειρήσεων σχετικά με τις ευκαιρίες και τα οφέλη που προσφέρουν οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις.
- (10) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργανώνει **ετήσιο συνέδριο για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις**, αρχής γενομένης από τα μέσα του 2012.

3.5. Παρακολούθηση της αφομοίωσης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και οφέλη

Μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να είναι σε θέση η ΕΕ και οι εθνικοί φορείς χάραξης πολιτικής να παρακολουθούν και να κατευθύνουν την υιοθέτηση των ηλεκτρονικών συμβάσεων προμηθειών, είναι η ικανότητα παρακολούθησης των εξελίξεων και μέτρησης του αντικτύπου της αλλαγής. Είναι λοιπόν προς το κοινό συμφέρον της ΕΕ και των εθνικών και περιφερειακών φορέων χάραξης πολιτικής να διαθέτουν αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες για τη βέλτιστη μετάβαση από τις παραδοσιακές στις ηλεκτρονικές διαδικασίες. Είναι λοιπόν αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα σύνολο δεικτών που θα παρέχουν ολοκληρωμένη εικόνα για την αφομοίωση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων καθώς και τα οφέλη τους όσον αφορά την αποτελεσματικότητα.

Για να καλυφθεί η σημαντική αυτή απαίτηση, η Επιτροπή δρομολόγησε μελέτη με στόχο την ανάπτυξη πανευρωπαϊκών δεικτών για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Με τη μελέτη θα γίνεται τακτική επικαιροποίηση της προόδου και θα τεθούν τα εννοιολογικά θεμέλια μελλοντικού συστήματος αναφορών σχετικά με τη χρήση και τον οικονομικό αντίκτυπο των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό το σύστημα αναφορών θα βασίζεται στην ικανότητα των πλατφορμών ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων να δημιουργούν ομοιογενή δεδομένα για τους δείκτες μετά την ολοκλήρωση της μετάβασης στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Στη συνέχεια, τα δεδομένα αυτά θα μπορούν να συγκεντρώνονται και να υποβάλλονται σε επεξεργασία, σε διάφορα επίπεδα, προκειμένου να λαμβάνονται οι απαιτούμενες πληροφορίες για όλες τις δημόσιες συμβάσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, σε σχεδόν πραγματικό χρόνο.

Για να προωθήσει την σταθερή πρόοδο προς τον στόχο των πλήρως ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων στην ΕΕ, η Επιτροπή προτίθεται να παρακολουθεί στενά την αφομοίωση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων καθώς και των οικονομικών επιπτώσεών τους και θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις μέχρι τα μέσα του 2013. Στην έκθεση αυτή θα αναφέρονται η επιτευχθείσα πρόοδος και τυχόν εκκρεμή ζητήματα, καθώς και προτάσεις για τις επόμενες ενέργειες. Επίσης, θα βασίζεται στους δείκτες που θα αναπτυχθούν στην προαναφερθείσα μελέτη.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (11) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει τις βάσεις για ηλεκτρονικά **συστήματα παρακολούθησης των δαπανών για δημόσιες συμβάσεις**, σε πραγματικό χρόνο. Προθεσμία: μέχρι τα μέσα του 2013.
- (12) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει **ετήσια έκθεση για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις**. Προθεσμία: υποβολή της πρώτης έκθεσης στα μέσα του 2013.

4. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΝΕΙ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως σημαντικός προμηθευτής, αποδέχεται ότι οφείλει να κατακυρώνει τις πλέον συμφέρουσες από οικονομική άποψη προσφορές και να διασφαλίζει την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών τις οποίες εφαρμόζει στις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό περιλαμβάνει και αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων.

Βάσει του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη²⁶ και του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση του 2010²⁷, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκε να εφαρμόσει «ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης «ηλεκτρονική Επιτροπή» («e-Commission») για το 2011-2015, το οποίο περιλαμβάνει πλήρεις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, στρατηγική ενημέρωσης του δημόσιου τομέα και πολιτική διαφάνειας». Η Επιτροπή πιστεύει ότι το σχέδιο δράσης «e-Commission» θα εγκριθεί μέχρι το τέλος του δεύτερου εξαμήνου του 2012.

Η Επιτροπή ήδη εφαρμόζει πιλοτικά σχέδια τόσο στο στάδιο πριν από την ανάθεση όσο και κατόπιν αυτής, όπως τα έργα για ηλεκτρονική υποβολή προσφορών²⁸ και e- Prior²⁹. Τα έργα αυτά θα ενσωματωθούν σε ολοκληρωμένη λύση που θα καλύπτει όλα τα στάδια της αλυσίδας των δημοσίων συμβάσεων. Χάρη στο έργο e-Prior (το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος ISA³⁰), στην Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής (DIGIT) της Επιτροπής εφαρμόζεται, από το 2009, η ηλεκτρονική τιμολόγηση, η οποία προσφέρει σημαντικά οφέλη σε σχέση με την παραδοσιακή έντυπη τιμολόγηση, όπως: καλύτερη ποιότητα δεδομένων· συντομότερος χρόνος επεξεργασίας· δεν χρειάζεται κωδικοποίηση δεδομένων ή σάρωση συνημμένων εγγράφων, επομένως περιορίζεται σημαντικά η περίπτωση ανθρώπινου σφάλματος. Επιπλέον, από τις αρχές του 2012, η ηλεκτρονική τιμολόγηση (και σταδιακά άλλες διαδικασίες των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων) καθίσταται υποχρεωτική και για άλλες Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής και για ευρωπαϊκούς οργανισμούς που χρησιμοποιούν συμβάσεις-πλαίσιο της DIGIT.

Επιπλέον, στο επίκεντρο της επόμενης φάσης ανάπτυξης θα τεθεί η δημιουργία συστήματος για ηλεκτρονική υποβολή – και αυτή θα είναι ίσως η πτυχή που αποτελεί και την μεγαλύτερη πρόκληση στη φάση που προηγείται της ανάθεσης. Πριν από το τέλος του 2012 προγραμματίζονται μια μελέτη σκοπιμότητας και η επακόλουθη πιλοτική εφαρμογή αυτής της φάσης ηλεκτρονικής υποβολής. Το σύστημα πρόκειται να είναι πλήρως διαλειτουργικό με την υποδομή που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου PEPOL. Επιπλέον, θα εξακολουθήσει να διατίθεται σε εξωτερικούς χρήστες και προγραμματιστές ως λογισμικό open source. Σήμερα, το e-Prior υποβάλλεται σε δοκιμή ή εξετάζεται η ενδεχόμενη εφαρμογή του από τις αναθέτουσες αρχές σε αρκετές χώρες, όπως στην Ελλάδα, τη Νορβηγία και τη Πορτογαλία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να ολοκληρώσει τη μετάβαση προς ένα σύστημα πλήρως ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, στο στάδιο που προηγείται της ανάθεσης καθώς και στο στάδιο που έπεται αυτής, μέχρι το τέλος του Ιουνίου 2015 – τηρώντας τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη και του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Τον Δεκέμβριο του 2011, η επιτροπή υψηλού επιπέδου για τις ΤΠ της Επιτροπής (HLCIT) αποφάσισε να δρομολογήσει τις απαραίτητες προπαρασκευαστικές εργασίες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης στενά με άλλα θεσμικά όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της ΕΕ για να τους βοηθήσει να ενσωματώσουν λύσεις για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στις υφιστάμενες οικείες διαδικασίες προμηθειών.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

²⁶ COM(2010) 245, της 19ης Μαΐου 2010.

²⁷ COM(2010) 743, της 15ης Δεκεμβρίου 2010.

²⁸ <https://etendering.ted.europa.eu/>

²⁹ Το e-Prior είναι ένα έργο που έχει αναπτυχθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τέθηκε στη διάθεση εξωτερικών χρηστών ως μια open source solution («Open e-PRIOR»). Βλέπε <https://joinup.ec.europa.eu/software/openeprior/description>.

³⁰ <http://ec.europa.eu/isa/>

- (13) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις από τα μέσα του 2015 το αργότερο** (ένα χρόνο πριν από τη λήξη της προθεσμίας για τα κράτη μέλη)
- (14) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθιστά διαθέσιμες τις λύσεις για ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις** στα κράτη μέλη που δημιουργούν την υποδομή τους, για τη μείωση του επενδυτικού κόστους.

5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ.

Το υφιστάμενο κείμενο της ΣΔΣ (Συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις) του ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου), περιέχει πολύ λίγες διατάξεις για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις και απλώς προβλέπει ότι τα μέρη πραγματοποιούν διαβουλεύσεις σε τακτική βάση σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα αυτό. Το πρόσφατα συμφωνηθέν κείμενο της ΣΔΣ αποτελεί βήμα προόδου δεδομένου ότι αναγνωρίζει τη σημασία της χρήσης και ενθάρρυνσης της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων για τις δημόσιες συμβάσεις, ενώ οι συμβάσεις που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα υπάγονται πλέον ρητά στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας. Καθορίζονται γενικές αρχές που διέπουν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, ενώ ειδικοί κανόνες εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, για την ηλεκτρονική δημοσίευση προκηρύξεων και τη χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Πέραν των εν λόγω νομικών διατάξεων, για την αποφυγή νέων εμποδίων στις διασυνοριακές συμβάσεις θα απαιτηθούν άτυπες διαβουλεύσεις μεταξύ δικαιοδοτικών οργάνων όσον αφορά τη χρήση των συστημάτων ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων. Η κοινή συμμόρφωση με υψηλής ποιότητας διεθνή πρότυπα θα οδηγήσει στην επίτευξη του αναγκαίου βαθμού ανοίγματος και διαλειτουργικότητας.

Δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας που έχει η διεθνής διάσταση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα συστήματα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων είναι ανοικτά σε υποψηφίους από όλες τις χώρες, ιδίως μεταξύ των μελών της ΣΔΣ του ΠΟΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επιδιώξει επομένως να επιταχύνει τη συμμετοχή της στα αντίστοιχα διεθνή φόρα τυποποίησης και να συμπεριλάβει συστηματικότερα τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις στις διμερείς κανονιστικές διαβουλεύσεις με τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ :

- (15) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **προωθεί διεθνείς ρυθμιστικούς διαλόγους σχετικά με ανοικτά συστήματα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και παρακολουθεί ενεργά τις σχετικές διεθνείς εργασίες τυποποίησης.**

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ουσιαστική μετάβαση στις πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις δεν αποτελεί μια τεχνική ή τεχνολογική πρόκληση. Πρόκειται κυρίως για μια οικονομική και πολιτική πρόκληση, η οποία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς ισχυρή δέσμευση στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο. Η Επιτροπή καλεί επομένως τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να περάσουν ένα σαφές πολιτικό μήνυμα σχετικά τη βούλησή τους να αντιμετωπίσουν την πρόκληση αυτή, ιδίως μέσω της θέσπισης της αναθεωρημένης δέσμης νομοθετικών μέτρων για τις δημόσιες συμβάσεις πριν από το τέλος του τρέχοντος έτους, έτσι ώστε η μετάβαση στις πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις να έχει επιτευχθεί στην ΕΕ έως τα μέσα του 2016.

